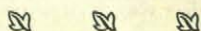

boschcomplexen voortdurend nagegaan dient te worden, om zodoende iedere wijziging in die vegetatie, maar ook wijzigingen in factoren, die van invloed zijn op de plantenbegroeiing, te kunnen vaststellen en vastleggen.

Amsterdam, April 1943

J. E. SLUITERS.

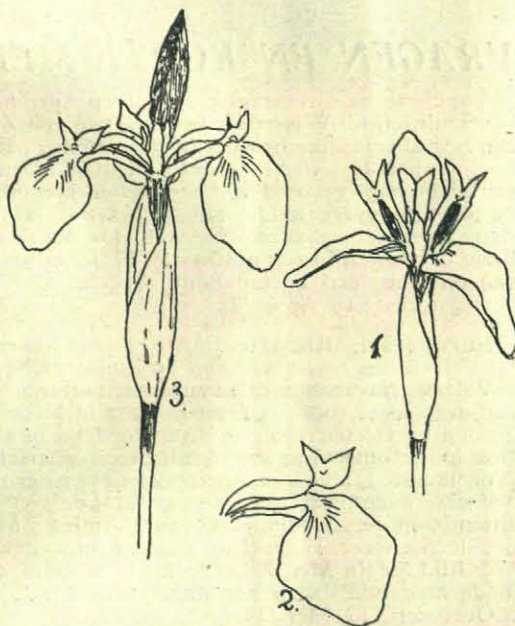

VAN GROEI EN BLOEI EN JAARGETIJD.

De Gele Lisch is de bloem van Juni. Je ziet al wel open bloemen in de laatste week van Mei, zelfs al eerder, zooals in 1943 en ook nog wel in de eerste week van Juli, maar de massa bloeit in Zomermaand. Dan zien we de prachtige gele bloemen lang geschaard langs slooten en vaarten en plassen en in groepen in het moeras. Daar in het moeras kunnen we mooi zien, dat onze Irissen eigenlijk niet groeien in rijen, maar in kringen. Waar kringen elkander kruisen wordt de rangschikking minder duidelijk. Maar wanneer we eenige jaren achtereen de ontwikkeling van een geïsoleerde kiemplant nagaan (drie jaar is al genoeg) dan zien we, dat de Irisplant zich uitbreidt in een steeds grooter wordenden kring, met steeds talrijker stengels. De lisschenzaden beginnen te ontkiemen in Mei en men kan jonge kiemplantjes vinden tot in October. Ze zijn het bekijken wel waard.

Een tienjarige plant kan een middellijn hebben van twee meter en meer en geeft uit zijn groot aantal bloemstengels bloemen gedurende den heelen bloeitijd. Het aanzien van zoo'n plant schijnt dag aan dag weinig of niet te veranderen, dat komt doordat de bloem van morgen vrijwel dezelfde plaats inneemt als die van gisteren. Elke bloem duurt ongeveer zesentwintig uur, dikwijls iets langer. Het is goed eens één en dezelfde bloem eenige uren achtereen te observeren. Je hoeft er niet bij te blijven zitten, al is dat op zichzelf nog niet af te raden. Maar kom eens om het half uur kijken, dat is al voldoende. Het gaat er namelijk om, nu eens voorgoed af te rekenen met die kwestie van hommelvorm en zweefvliegform. Een halve eeuw geleden heb ik daarvan in Door het Rietland een verkeerde voorstelling gegeven en ofschoon ik die in latere drukken wel heb verbeterd, is het sprookje nog hier en daar blijven bestaan.

Wanneer ge nu één enkele bloem eens blijft bekijken, dan is het raadsel spoedig opgelost. Het zit zoo: Wanneer de bloem pas open gaat, dan staan de stempellobben omhoog, met de groote helmknoppen (nog dicht) er vlak tegen aan. Dat is de zoogenaamde hommestand. In het eerst is de opening tusschen stempellob en bloemdekclip zoo wijd, dat de hommels naar den honing kunnen komen zonder zelfs helmknop of stempel aan te raken (fig. 1). Na een half uurtje zijn de stempellobben zoo ver neergebogen, dat de hommels inderdaad met zijn rug langs de helmknop moet schuren, zooals het dan ook in de boeken staat. Na nog een poosje staat de stempellob evenwijdig met de steel van de bloemdekclip en dan krijgt een dikke hommels

al eenige moeite, om tot den honing te komen, maar de honigbij en de vliegen hebben het nu gemakkelijk. Nog later is de stempellob stijf tegen de bloemdekclip aangedrukt (fig. 3) en dat is dan je ware zweefvliegstand, in het bijzonder voor de snuitvlieg. Die stand duurt het langst en kleine werkhommeltjes kunnen die ook nog wel gebruiken. De honigbij slaagt er dikwijls in om zijdelings tusschen stempellob en bloemdekclip door te dringen, slurpt dan zijn honig en keert menigmaal langs den geregelde weg terug, maar dan met den kop vooruit, heelemaal niet volgens de voorschriften.

Het openen van de bloemen schijnt niet aan een bepaalden tijd van den dag gebonden te zijn. Wel gaan vele open in den morgen, maar ik heb er ook wel gezien, die in den namiddag ontplooiden. Dat gaat tamelijk langzaam. In de versnelde film is het een zeer fraaie verschijning.

Een ander sprookje is nog, dat de platte bladbundels Noord-Zuid georiënteerd zouden staan en dat onze Lisch dus een kompasplant zou zijn. Een enkele blik op een vrijstaande plant doet u de onjuistheid hiervan beseffen.

JAC. P. THIJSSSE.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

Vogels in de duinstreek. Den 4den April heb ik met een troepje N.J.N.-ers in de bosschen van Duinrell bij Wassenaar het nest van een Zwarte Mees gevonden, volgens Zien is Kennen een nog al zeldzame broeder in deze streken. Het zit in een wal bij een dennenbos in een oud konijnenhol. Het was nog niet heelemaal af, maar op 11 April lag er één eitje in. Het is een vrij diepe nap, gevoerd met veertjes en konijnenwol, 1 dm middellijn. Ik heb een heelen tijd op het tegenovergestelde walletje gezeten; ze vlogen in en uit, eerst met veertjes en pluusjes, daarna waarschijnlijk met voedsel. Ook zag ik Kuifmeesjes en op 11 April waren Glanskopjes bezig te bouwen in een nestkastje. In het bosch van Poelgeest zit een Draaihals en in de buurt van ons huis een Kleine Bonte Specht.

Oegstgeest, 19 April '43.

L. v. D. PLAS Jr.

Europeesche Kanarie. Eerste ondergeteekende zag op 2 of 3 Mei j.l. in een tuin te Driehuis bij Velzen een exemplaar van de Europeesche Kanarie.

Volgens Haverschmidt's Faunistisch Overzicht van de Nederl. broedvogels werd het broeden van deze soort voor het eerst in 1922 in Nederland in Limburg geconstateerd, daarna in het Zuiden en Oosten van ons land broedend of althans zingende in den broedtijd aangetroffen. Ook in de omgeving van Arnhem en waarschijnlijk bij Wageningen. Volgens Methammer (Vogelkunde I) zit het mannetje gaarne te zingen op telefoondraden en doode takken. Het bovenbedeelde exemplaar werd nog gedurende vier dagen zingende door ons aangetroffen, steeds zittende op den dooden pereboom; Vrijdag 7 Mei het laatst, wat misschien verband houdt met het slechte weer. Hoewel we dus ook hier met een vogel te maken hebben, zingende in den broedtijd (begin Mei) is het toch wel mogelijk dat het een trekker is. Hopelijk kunnen wij dat in de komende dagen nog nader uitmaken.

J. Bolland.

Overveen, 11 Mei '43.

G. v. D. POLDER.

Overwinteren van Atalanta en Kleine Vos. Hedenmiddag bij prachtig, zonnig lenteweer zat een vrouwelijke Atalanta op een rijk bloeiende Andromeda in mijn tuin. Bloem na bloem werd met de roltong bewerkt. De vlinder was niet zichtbaar afgevlogen; slechts ontbrak een halve vierkante centimeter van den rechtervleugeltop. In den rooden band op de voorvleugels ontbrak het witte stipje. Ik heb er wel een uur lang bijgezeten. Deze vlinder kan nu toch niet reeds uit het Zuiden naar hier zijn gevlogen, maar zal zeker hier overwinterd hebben.

De tweede waarneming betreft een Kleine Vos. Dit diertje zette zich 20 Augustus 1941 tegen den zolder onzer badkamer. Het zat daar steeds onbeweeglijk met samengeklapte vleugels. Hoewel vrij warme dagen nog volgden, verroerde de vlinder zich nooit. Daar we de centrale verwarming niet konden stoken, was de badkamer van den winter onverwarmd en dus soms vrij koud. Daar ze echter op het Zuiden ligt, scheen er overdag ook vaak warme zon in. Op voldoende warme dagen werd ook meermalen een warm bad genomen. De geiser maakte dan de temperatuur hoog, terwijl de kamer vol waterdamp stond. Nimmer echter kwam de vlinder van de eenmaal gekozen plaats, midden op den zolder. Eerst 20 Februari 1942 vloog de Kleine Vos tegen het raam en ging naar buiten, toen we dit open schoven.

Hilversum, 4 April '43.

CHR. H. J. RAAD.